

Орієнтовна відповідь на питання екзаменаційного білету.

1. Опишіть історичні передумови виникнення соціально-психологічного тренінгу.

Визначить поняття соціально-психологічного тренінгу (від англ. Training). (Короткий психологічний словник).

Розглянути передумови становлення групових форм психологічної роботи в першій чверті ХХ ст.:

1. Психіатрія та психотерапія: психічні порушення виникають в результаті порушення взаємодії особистості з соціальним середовищем, зокрема, з малими групами, в які вона включена. Застосування групової психотерапії для лікування хворих на туберкульоз (Д. Пратт, 1905), вирішення особистісних проблем (Дж. Морено, 1911), лікування хворих на шизофренію (Е. Лазелл, 1919), алкоголізмом, невротами, сексуальними порушеннями (А. Адлер, В.М. Бехтерев, М.А. Чалісов, 1920-і рр.) та ін.

2. Розвиток соціальної психології як самостійної галузі, в межах якої вивчаються питання утворення груп, їх структури, закони функціонування малих груп, процеси міжособистісної взаємодії в групах.

3. Становлення експериментальної психології малих груп (В. Меде, Ф. Олпорт, Дж. Морено, К. Левин, В.М. Бехтерев та ін.) Визначення закономірностей внутрішньогрупових процесів, знання яких було використано при розробці різних форм СПТ.

Родоначальник тренінгового руху - Курт Левін, який займався вивченням малої групи, її динаміки, міжособистісних взаємин, міжособистісних конфліктів, стилів керівництва, психологічної атмосфери і т.д. Він і заснував в 1946 році перші тренінгові групи (Т-групи). Описати основні ідеї Т-груп.

В 50-60-ті роки ХХ ст.. К. Роджерс, Ф. Перлз, А. Елліс - тренінги щодо розвитку соціальних та життєвих навичок.

В 70-ті роки ХХ ст.. в Лейпцігському і Йенському університетах під керівництвом М. Форверга був розроблений метод, який він визначив як соціально-психологічний тренінг

2. Рольові позиції в групі. Визначить, яку рольову позицію (позиції) Ви займали в ході тренінгу. Доведіть.

Визначить поняття соціальної та ігрової ролі, порівняйте. За якими критеріями їх розрізняють В. І. Слободчиков, Є. І. Ісаєв.

Як пов'язані ролі в групі та групова динаміка в тренінгу на думку В.Ю.Большакова.

Стереотипне та творче у виборі ролей на різних етапах розвитку тренінгової групи.

Описати, що таке гнучкість поведінки учасників соціально-психологічного тренінгу.

Описати процедуру загального обговорення ролей учасників групи або репрезентації ролей в зворотному зв'язку як засобів розвитку самосвідомості і звільнення від нав'язаних і неконструктивних соціальних ролей учасників.

Описати основні функції ролей в групі з одним лідером за В.Ю.Большаковим.

Визначити власну роль (ролі) в тренінгу, описати поведінку та ситуацію.

3. Практичне завдання.

Опишіть ефективні способи встановлення контакту (за досвідом участі в тренінговій роботі на практичних заняттях).